

Talousarvio 2027 ja ts 2028-2029

Taltr 20.04.2026 § 10

Valmistelija

Talousjohtaja Mäkelä Katja

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää valtuusto (Kuntalaki 110§).

Kunnanhallitus vastaa mm. taloudenhoidosta ja valtuuston päätösten valmistelusta, joten sillä on myös päävastuu talousarvion valmistelusta (Kuntalaki 39§).

Kaupunginhallitus hyväksyy vuosittain suunnitteluohjeet ja talousarvion laadintaohjeet. Toimielimet laativat talousarvioehdotuksensa kaupungin hallituksen ohjeiden pohjalta (hallintosääntö 58§).

Kuntastrategia on valtuuston keskeinen toiminnan ja talouden pitkäjänteisen ohjauksen väline. Kuntastrategiassa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämien;
- 2) palveluiden järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Talousarviovalmistelun aikataulu liitteenä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus

Taloustyöryhmä käy vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelmaa koskevan keskustelun ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun.

Päätös

Taloustyöryhmä kävi vuoden 2027 talousarvion ja vuosien 2028-2029 taloussuunnitelmaa koskevan keskustelun. Konserniohjausta osinkojen osalta. Valmistelua jatketaan seuraavassa taloustyöryhmän kokouksessa 20.5.2026 klo 17.00.

Taltr 20.05.2026 § 14

Valmistelija

Talousjohtaja Mäkelä Katja

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion tekemiseksi. Reunaehdot perustuvat verottajan ja valtion ennusteisiin seuraavan vuoden tulojen osalta sekä arvioihin toiminnan ja talouden kehityksestä.

Talousarvio on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien.

Talousarvion valmistelu on aloitettu palvelualoilla toukokuussa 2026 toiminnan suunnittelun, merkittävien muutostarpeiden, kulukasvuarvioiden, investointitarpeiden ja muiden merkittävästi talousarvioon vaikuttavien erien osalta. Talousarvion valmistelussa tulee huomioida kaupunginhallituksen päätös ohjeellisesta kehyksestä.

Palvelualojen vastaavat ovat käyneet 11.5.2026 toimintaympäristön muutoksista keskustelut kaupunginjohtajan ja talousjohtajan kanssa.

Liitteenä talousarvion laadintaohjeet ja talousarviokehys vuoden 2027 talousarvioksi. Liite toimitetaan jälkitoimituksena.

Kokouksessa käydään läpi talousarvion valmistelutilanne sekä esittely palvelualojen toimintaympäristön muutoksista ja investointisuunnitelmat 2027-2029. Palvelualajohtajat ovat kutsuttuna paikalle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus

Taloustyöryhmä päättää:

- 1) esittää kaupunginhallitukselle talousarvion laadintaohjeet 2027.
- 2) esittää kaupunginhallitukselle koko kaupungin talousarvion kehystä 2027-2029.
- 3) esittää kaupunginhallitukselle kaupungin investointisuunnitelmaa 2027-2029.

Päätös

Taloustyöryhmä päätti palauttaa talousarvion uudelleenvalmisteluun. Seuraava kokous keskiviikkona 3.6.2026 klo 17.

Taltr 03.06.2026 § 17

Valmistelija

Talousjohtaja Mäkelä Katja

Talousarviokehysten pohjalla on vuoden 2026 muutettu talousarvio sekä ennuste vuoden 2026 tuloksesta. Tärkeänä osana on palvelualojen

henkilöstömuutokset, jotka vähentävät olennaisesti henkilöstökuluja. Palvelualat ovat käyneet uudelleen läpi toimintakulunsa ja esittävät toimintaympäristön muutokset taloustyöryhmän 3.6.2026 kokouksessa. Kehys on laadittu 3 % palkkojen sopimuskorotuksilla sekä 1 % inflaatiolla kustannuksiin.

Verotulot 33,9 milj. euroa ovat arvioitu Kuntaliiton veroennustee 05/2026 mukaisesti vuodelle 2027. Myös suunnitelmavuoden verot ovat arvioitu saman ennusteen mukaisesti.

Valtionosuudet 10,5 milj. euroa ovat arvioitu Kuntaliiton ennakollisten valtionosuuslaskelmien mukaisesti vuodelle 2027. Suunnitelmavuodet ovat täysin arvioita (laskevan väestöennusteen mukaisesti arvioitu).

Kaupungin vuokratuotoista on vähennetty 2 milj. euroa. Vuokratuottoihin jää 0,5 milj. euroa. Nämä ovat kaupungille yhteensä Varhan maksamat vuokratuotot 1.1.2027 alkaen. Alun perin vuokratuotot Varhalla kaupungille olivat yhteensä 2,5 milj. euroa (v.2026).

Sote kiinteistöjen yhtiöittäminen 1.1.2027 alkaen. Tällä hetkellä Loimaan Kuntakiinteistöt Oy on perustettuna, yhtään kiinteistöä ei olla siirretty yhtiöön. Siirto tapahtuu vasta kun Varhalla jotakin varmempaa kuin toistaiseksi voimassa olevat 12 kk irtisanomisajalla olevat sopimukset ja pidempi suunnitelma palveluverkoksi.

Yhtiöittämisen periaatteena on apporti, koska ei ole järkevää lähteä velkaannuttamaan yhtiötä jo valmiiksi. Yhtiön laina vaatisi kuitenkin kaupungin takauksen. Eli kaupunki ei vastuista irti pääse. Joka tapauksessa yhtiö tarvitsee kaupungilta pääomaa yritystoiminnan aloitusta varten. Yhtiöittäminen on tarkoitus toteuttaa siten, että kaupunki luovuttaa kiinteistöt perustamalleen yhtiölle (Loimaan Kuntakiinteistöt Oy) tasearvoilla. Maapohjat säilyisivät kaupungin omistuksessa. Tällöin kaupunki saa maanvuokratuottoja ja kiinteistöverotuloja. Sote-kiinteistöjen osalta osakevastiketta on annettava, jotta varainsiirtoverolain 43 a §:n tarkoittama varainsiirtoverovapaus voisi toteutua apporttiluovutuksessa.

Kokouksessa 3.6.2026 käydään läpi talouden tasapainotuksen sisältävä vuoden 2027-2029 kehys sekä esitellään veroskenaariot eri tuloveroprosenteilla.

Kokouksessa läsnä palvelualajohtajat jotka esittelevät palvelualansa talouden tasapainottamisvaihtoehdot kuluja vähentämällä.

Liitteet lähetetään jälkitoimituksena perjantaina 29.5.2026.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus

Taloustyöryhmä päättää;

- 1) esittää kaupunginhallitukselle talousarvion laadintaohjeet 2027,
- 2) esittää kaupunginhallitukselle kaupungin talousarviokehystä 2027-2029,
- 3) esittää kaupunginhallitukselle kaupungin alustavaa investointisuunnitelma 2027-2029.

Päätös

Taloustyöryhmä päätti,

- 1) esittää kaupunginhallituksen talousarvion laadintaohjeet 2027,

2) esittää kaupunginhallitukselle kaupungin talousarviokehystä 2027-2029 kahdella eri vaihtoehdolla,

3) esittää kaupunginhallitukselle kaupungin alustavaa investointisuunnitelmaa 2027-2029.

Taltr 24.08.2026 § 21

Valmistelija

Talousjohtaja Mäkelä Katja

Loimaan haaste on ollut se, että tilinpäätökset ovat olleet parempia kuin talousarviot useana vuonna peräkkäin. Osan tästä selittää yllättävät kertaluontoiset erät, kuten verohännät, mutta vuosina 2024 ja 2025 parempi tulos on johtunut käyttämättä jääneistä määrärahoista menopuolella. Vuoden 2027 raamituksen valmistelun yksi lähtökohta on ollut saada talousarvio realistiselle tasolle. Tämä vaikuttaa myös sopeutustarpeen arviointiin – mitä realistisempi on talousarvion pohja, sitä paremmin myös sopeutustoimien suuruusluokka osuu kohdalleen. Emme siten ylimateitoita tai alimateitoita tarvittavia toimia.

Loimaan taloudellinen tilanne on tulevien vuosien osalta tyydyttävä. Vuonna 2026 on mahdollista tehdä hallitusti miinusmerkkinen tulos, mutta vuodelle 2027 ja suunnitelmakausilla talous tulee saada tasapainoon. Vuosi 2027 saadaan lähemmäs tasapainoa kuin kuluva vuosi 2 % sopeutuksilla sekä tarvittaessa lisättynä veroprosentin nostolla.

Kehyslukujen tehtävänä on hahmottaa, paljonko toimintatuloilla katetaan toimintamenoista (=toimintakate) ja kuinka paljon omarahoitusta on käytettävissä lainanlyhennyksiin ja investointimenoihin (=vuosikate). Kehysluvut ovat ulkoisista tuloista ja menoista syntyviä toimialakohtaisia toimintakatteita.

Loimaan kaupungin verotuloennusteet ja valtionosuustulot ovat päivittyneet kesän aikana.

Verotuloennuste vuodelle 2027 – 300 000 €, suunnitelmavuodet ennallaan.

Verotuloennusteen heikkenemisen, korkokulujen vähennys -300 000 € sekä kiinteistöjen alaskirjausten poiston 200 000 €/per vuosi jälkeen alijäämä vuodelle 2027 on 838 t euroa, vuodelle 2028 alijäämä 1,1 milj. euroa ja vuodelle 2029 alijäämä 1,5 milj. euroa.

Palvelualajohtajille on 18.8.2026 johtoryhmässä annettu toimintakatteesta 2 % sopeutusluvut vuodelle 2027.

Palvelualajohtajat antavat sopeutusehdotukset perjantaihin 21.8.2026 mennessä. Ehdotukset lähetetään perjantain kuluessa taloustyöryhmän jäsenille.

Liitemateriaali lähetetään sähköpostitse myöhemmin.

--

Taloustyöryhmän tehtävänä on talousarvion valmisteluun liittyvien asioiden valmistelun ohjaus (KH 9.6.2025 §161)

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Rantala Jari
Päätösehdotus	Taloustyöryhmä toteaa talousarvion valmistelutilanteen tiedoksi ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun.
Päätös	Taloustyöryhmä totesi talousarvion valmistelutilanteen tiedoksi, palvelualojen ehdotuksien jälkeen kehys on alijäämäinen -334 000 euroa vuoden 2027 osalta. Seuraava kehyskäsittely 31.8.2026 kaupunginhallituksen kokouksessa. Seuraava taloustyöryhmän kokous 14.9.2026 klo 17.

Taltr 14.09.2026
234/02.02.00/2026

Valmistelija Talousjohtaja Mäkelä Katja

Kuntalaki 110.3 §

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalaki 115.2 §

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kuntalaki 121.2 § kohta 3

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.

Kuntalaki 122 – 123 §

Tilintarkastajien on puututtava alijäämän kattamisveloitteen laiminlyömiseen.

Kirjanpidollinen tasapaino tähtää nollatulokseen. Tällöin on saatu katettua käyttötalouden menot, rahoituskulut ja poistot.

- Usein kunnan tulot riittävät juoksevien kulujen maksamiseen, mutta eivät välttämättä kata poistoja (vuosikate ei riitä poistoihin).
- Jos tulos ei kata poistoja, kunta ei rahoita omaisuuden kulumista tulorahoituksella, vaan syntyy rakenteellinen alijäämä.
- Huomioitava myös, että vuosia sitten tehtyjen investointien hankintamenoista tehtävät poistot eivät kuitenkaan käytännössä vastaa lähellekään tulevien vuosien investointimenoja → Vuotuisten poistojen määrä on merkittävästi nettoinvestointeja pienempi, mikä aiheuttaa kunnille lainanoton tarvetta.

Rahoituksellisesta näkökulmasta nollatulos ei siten ole pitkällä aikavälillä riittävä.

- Vuosikatteen tulisi kattaa poistot ja osa investoinneista
- Jos kunnalla on suuri investointiohjelma ja korjausvelkaa, kunnan olisi tuotettava huomattavaa ylijäämää, jos halutaan pysäyttää velkaantuminen.

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan päivitetyn kehyksen, jossa alijäämä – 332 t euroa vuodelle 2027.

Suunnitelmavuosien osalta alijäämät yhteensä 2,7 milj. euroa, joka tarkoittaa sitä että kaupungin oma taseen alijäämä ei riitä kattamaan kolmen vuoden suunniteltua alijäämää. Yhteensä taseen ylijäämä on 11,1 milj. euroa, josta kaupungin oma taseen osuus on 2,6 milj. euroa.

Liikelaitoksen talouden tasapainottaminen

Kunnan liikelaitoksen talouden tasapainottamisessa ja kertyneen alijäämän kattamisessa noudatetaan soveltuvin osin kuntalain kuntaa koskevia säännöksiä.

Vaikka tasapainosäännös viime kädessä sitoo vain kuntaa kokonaisuutena, on perusteltua, että myös liikelaitoksen taloussuunnitelmassa noudatetaan kuntalain 110 §:n mukaista menettelyä. Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi määräajassa, taloussuunnitelmassa on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla kattamaton alijäämä katetaan. Liikelaitoksen toimenpiteet liitetään osaksi kunnan taloussuunnitelmassa esitettäviä tasapainottamistoimenpiteitä, jos koko kunnan tasolla on alijäämää.

Alijäämän kattaminen tase-eristä

Kertynyttä tai kertyväksi arvioitua alijäämää voidaan kattaa suunnitteluvuosien ylijäämän lisäksi myös taseen oman pääoman eristä määrätyn edellytyksin. Päätös kertyneen alijäämän kattamisesta tase-eristä tulee tehdä ennakkoon seuraavan vuoden talousarviota ja -suunnitelmaa hyväksyessä. Siirto oman pääoman eristä kirjataan päätöksentekovuoden tilinpäätöksessä tai sitä seuraavien suunnittelukauden vuosien tilinpäätöksissä. Jos kunnalla on merkittäviä ylijäämäeritä taseessa, se voi laatia taloussuunnitelman, jossa kertyväksi arvioitu alijäämä katetaan myös taseen ylijäämäerillä.

Tilikauden alijäämän kattaminen edellisten tilikausien ylijäämästä

Kunnan tilikauden alijäämä katetaan tilinpäätöstä seuraavan vuoden kirjanpidossa edellisten tilikausien ylijäämästä siihen määrään, johon taseen ylijäämäerät riittävät. Kuntayhtymässä noudatetaan vastaavaa menettelyä. Jäsenkunnat voivat kuitenkin sopia erikseen tilikauden alijäämän kattamisesta ja ylijäämän palautuksesta.

Kuntayhtymän tilikauden tuloksen käsittelyyn liittyviä kirjausperusteita on tarkemmin käsitelty kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnossa 36/1998.

Taloussuunnitelmassa arvioidaan lisäksi että pysyvien vastaavien hyödykkeet ovat oikeassa arvossaan taseessa ja tehdään tarvittavat arvonalennus-kirjaukset. Erityinen huomio sisäilmaongelmaisiiin ja vajaakäytöllä tai tyhjillään oleviin kiinteistöihin, esim. sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöihin.

Liitetiedostona päivitetty kehys.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus

Taloustyöryhmä merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa jatkovalmisteluohjeita suunnitelmavuosien alijäämien kattamiseksi.

Päätös